EVROPSKI PARLAMENT 2009 – 2014

Dokument zasedanja

A7-0112/2011

31.3.2011

POROČILO

o kulturnih razsežnostih zunanjega delovanja EU
(2010/2161(INI))

Odbor za kulturo in izobraževanje

Poročevalka: Marietje Schaake

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽITEV 6

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU 6

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o kulturnih razsežnostih zunanjega delovanja EU
(2010/2161(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju člena 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju člena 27(3) Pogodbe EU,

– ob upoštevanju člena 11 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,

– ob upoštevanju Konvencije Unesca iz leta 2005 o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja (Unescova konvencija),

– ob upoštevanju Sklepa Sveta z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (2010/427/EU)[1],

– ob upoštevanju Direktive 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah)[2],

– ob upoštevanju Sklepa št. 1041/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi programa za sodelovanje s strokovnjaki iz tretjih držav na avdiovizualnem področju (MEDIA Mundus 2011–2013)[3],

– ob upoštevanju Odločbe št. 1983/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Evropskem letu medkulturnega dialoga (2008)[4],

– ob upoštevanju Sporočila o evropski agendi za kulturo v svetu globalizacije (KOM(2007)0242),

– ob upoštevanju poročila Komisije o izvajanju evropske agende za kulturo (KOM(2010)0390),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. maja 2010 o „Europeani – naslednji koraki“[5],

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. in 19. novembra 2010 o delovnem načrtu za področje kulture 2011–2014 (2010/C 325/01)[6],

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. novembra 2008 o spodbujanju kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga v zunanjih odnosih Unije in njenih držav članic

[1] UL L 201, 3.8.2010, str. 30.
[2] UL L 95, 15.4.2010, str. 1.
[3] UL L 288, 4.11.2009, str. 10.
[4] UL L 412, 30.12.2006, str. 44.
[5] UL C 81E, 15.3.2011, str. 16.
[6] UL C 325, 2.12.2010, str. 1.

(2008/C 320/04)[1],

– ob upoštevanju Deklaracije tisočletja Združenih narodov (2000) in zlasti njenih členov o človekovih pravicah, demokraciji in dobrem upravljanju,

– ob upoštevanju resolucije Združenih narodov z dne 22. septembra 2010 z naslovom Uresničiti obljube: združeni za doseganje razvojnih ciljev tisočletja,

– ob upoštevanju resolucije Združenih narodov z dne 20. decembra 2010 z naslovom Kultura in razvoj,

– ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu AKP–EU, podpisanega 23. junija 2000 v Cotonouju[2], kakor je bil spremenjen 25. junija 2005 v Luxembourgu[3] in kakor je bil drugič spremenjen 22. junija 2010 v Ouagadougouju[4],

– ob upoštevanju protokola o sodelovanju v kulturi, ki je priložen modelu sporazuma o prosti trgovini,

– ob upoštevanju člena 48 svojega poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A7-0112/2011),

A. ker je EU kulturno raznolika skupnost vrednot, katere slogan „Združena v raznolikosti“ se izraža na različne načine,

B. ker zaporedne širitve EU, mobilnost državljanov v skupnem evropskem prostoru, stari in novi tokovi preseljevanja ter vse vrste izmenjav z ostalim svetom prispevajo k tej kulturni raznolikosti,

C. ker ima kultura resnično vrednost, bogati življenja ljudi ter poraja vzajemno razumevanje in spoštovanje,

D. ker evropska agenda za kulturo zastavlja strateški cilj, da je treba spodbujati kulturo kot sestavni del mednarodnih odnosov Unije,

E. ker je kultura lahko in hkrati mora biti pospeševalec razvoja, vključevanja, inovacij, demokracije, človekovih pravic, izobraževanja, preprečevanja sporov in sprave, vzajemnega razumevanja, strpnosti in ustvarjalnosti,

F. ker so Unija in njene države članice, državljani, podjetja in civilna družba tako v EU kot v tretjih državah osrednji akterji v kulturnih odnosih,

G. ker kulturne dobrine, vključno s športom, prispevajo k nematerialnemu razvoju in gospodarstvu EU ter spodbujajo ustvarjanje na znanju temelječe družbe, zlasti prek kulturnih industrij in turizma,

[1] UL C 320, 16.12.2008, str. 10.
[2] UL L 317, 15.12.2000, str. 3.
[3] UL L 209, 11.8.2005, str. 27.
[4] UL L 287, 4.11.2010, str. 3.

H. ker umetniki nastopajo v vlogi *de facto* kulturnih diplomatov, ki izmenjujejo in soočajo različne estetske, politične, moralne in socialne vrednote,

I. ker so lahko novi mediji in komunikacijske tehnologije, kot je internet, sredstvo za svobodo izražanja, pluralizem, izmenjavo informacij, človekove pravice, razvoj, svobodo zbiranja, demokracijo in vključevanje ter za olajšanje dostopa do kulturnih vsebin in izobraževanja,

J. ker lahko kulturno sodelovanje in kulturni dialog, ki sta sestavna dela kulturne diplomacije, služita kot sredstvo za doseganje svetovnega miru in stabilnosti,

Kultura in evropske vrednote

1. poudarja medsektorski značaj in pomen kulture za vsa področja življenja in meni, da jo je treba v skladu s členom 167(4) Pogodbe o delovanju EU upoštevati pri vseh zunanjih politikah EU;

2. poudarja, da morajo vse institucije EU v celoti priznati vrednost kulture kot gonilne sile strpnosti in razumevanja ter kot orodja za rast in bolj vključujoče družbe;

3. poziva k sodelovanju z regijami v vseh državah članicah pri oblikovanju, izvajanju in spodbujanju kulturnih politik;

4. poudarja, da so demokratične in temeljne svoboščine, kot so svoboda govora, svoboda tiska, pravica do življenja brez pomanjkanja, strahu, nestrpnosti in sovraštva, prost dostop do tiskanih in digitalnih informacij ter posebna pravica do povezovanja in komuniciranja, preko spleta in preko drugih medijev, pomembni osnovni pogoji za kulturno izražanje, kulturne izmenjave in kulturno raznolikost;

5. znova poudarja pomen protokolov o sodelovanju v kulturi in njihove dodane vrednosti v dvostranskih sporazumih o razvoju in trgovini; odločno poziva Komisijo, naj predstavi svojo strategijo za prihodnje protokole o sodelovanju v kulturi ter naj se o njej posvetuje s Parlamentom in civilno družbo;

6. znova poudarja, da ima kultura vlogo v dvostranskih sporazumih o razvoju in trgovini ter pri ukrepih, kot so evropski instrumenti za razvojno sodelovanje, za stabilnost, za demokracijo in človekove pravice ter za predpristopno pomoč, evropska sosedska politika, vzhodno partnerstvo, Unija za Sredozemlje in evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIDHR), ki vsi po vrsti namenjajo sredstva za kulturne programe;

7. poudarja, da je čezatlantsko sodelovanje ter sodelovanje z evropskimi sosedskimi državami pomembno za razvoj skupnih interesov in skupnih vrednot;

8. ceni javno-zasebno sodelovanje in močno vlogo civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami in evropskimi kulturnimi omrežji, pri obravnavi kulturnih vidikov v zunanjih odnosih EU;

Programi EU

9. je zaskrbljen zaradi razdrobljenosti zunanje kulturne politike in projektov EU, ki ovira

strateško in učinkovito rabo kulturnih virov ter razvoj prepoznavne enotne strategije EU za kulturne vidike zunanjih odnosov EU;

10. poziva k racionalizaciji notranjih operacij na Komisiji po različnih generalnih direktoratih, ki so osredotočeni na zunanje odnose (zunanja politika, širitev, trgovina, razvoj), izobraževanje in kulturo ter digitalno agendo;

11. trdi, da lahko izmenjave v kulturi in izobraževanju potencialno okrepijo civilno družbo, pospešijo demokratizacijo, spodbudijo dobro vodenje, pospešijo razvoj znanj, prispevajo k spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter tvorijo podlago za trajno sodelovanje;

12. podpira vse večjo udeležbo tretjih držav v programih EU za kulturo, mobilnost, mladino, izobraževanje in usposabljanje ter poziva k spodbujanju dostopa (mladih) državljanov iz tretjih držav, kot so evropske sosedske države, do teh programov;

13. poziva k usklajeni strategiji za spodbujanje mobilnosti mladih in kulturnih delavcev, umetnikov in ustvarjalcev, razvoja v kulturi in izobraževanju (vključno z vzgojo za medije in pismenostjo na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij) ter dostopnosti umetniškega izražanja v vseh oblikah; zato spodbuja sinergije med programi za kulturo, šport, izobraževanje, medije, večjezičnost in mladino;

14. spodbuja sodelovanje z izvajalci, posredniki in civilno družbo, tako v državah članicah kot v tretjih državah, pri oblikovanju in izvajanju zunanjih kulturnih politik ter pri spodbujanju kulturnih dogodkov in izmenjav, ki izboljšujejo vzajemno razumevanje, obenem pa ustrezno upoštevajo evropsko kulturno in jezikovno raznolikost;

15. poziva k uvedbi kulturniškega vizuma za državljane tretjih držav, umetnike in druge zaposlene na področju kulture po zgledu že obstoječega programa za znanstveni vizum, ki se izvaja od leta 2005; hkrati poziva Komisijo, naj predlaga pobudo za kratkoročne vizume, da bi odstranili ovire za mobilnost v kulturnem sektorju;

Mediji in nove informacijske tehnologije

16. poudarja, da je pomembno, da Evropska unija po svetu ukrepa v korist spoštovanja svobode izražanja, svobode tiska ter prostega dostopa do avdiovizualnih medijev in novih informacijskih tehnologij, in sicer v skladu s predpisi na področju avtorskih pravic;

17. obsoja represivne režime, ki vse bolj cenzurirajo in nadzirajo internet, ter odločno poziva Komisijo in države članice, naj po vsem svetu spodbujajo internetno svobodo;

18. ponovno zagovarja načelo nevtralnosti omrežja, katerega namen je zagotoviti, da internet ostane brezplačna in odprta tehnologija, ki spodbuja demokratično komunikacijo;

19. poudarja vlogo interneta kot orodja za promocijo evropske kulture in poziva države članice, naj nadaljujejo z naložbami v širokopasovni internet po vsej EU;

20. podarja pomen novih medijev, zlasti interneta, kot svobodne, lahko dostopne ter uporabne komunikacijske in informacijske platforme, ki bi jih bilo treba dejavno uporabiti v okviru

medkulturnega dialoga v EU in izven nje; poleg tega poudarja, kako pomembni so novi mediji za zagotavljanje dostopa do kulturnih dobrin in vsebin ter za večjo prepoznavnost evropske kulturne dediščine in zgodovine tako v EU kot zunaj nje, kar dokazujejo pomembni projekti, kot je Europeana;

21. poziva Komisijo, naj vzpostavi osrednji spletni portal, ki bo po eni strani zagotavljal informacije o obstoječih programih EU, povezanih s kulturo v zunanjih odnosih EU, ter o načrtovanju in organiziranju kulturnih prireditev vseevropskega pomena prek predstavništev EU v tujini, po drugi strani pa bo tvoril osrednjo informacijsko platformo za mrežno povezovanje kulturnih delavcev, institucij in civilne družbe, hkrati pa bo usmerjal k drugim projektom EU, kot je Europeana;

Kulturna diplomacija in kulturno sodelovanje

22. poudarja pomen kulturne diplomacije in kulturnega sodelovanja za spodbujanje in promocijo interesov in vrednot držav članic in Evropske unije, ki sestavljajo evropsko kulturo, po vsem svetu; poudarja, da mora EU delovati kot (svetovni) akter z globalno perspektivo in globalno odgovornostjo;

23. zatrjuje, da bi moralo biti zunanje delovanje EU v prvi vrsti osredotočeno na spodbujanje miru in sprave, človekovih pravic, mednarodne trgovine in gospodarskega razvoja, ne da bi pri tem zanemarili kulturne vidike diplomacije;

24. poudarja potrebo po razvoju učinkovitih strategij za medkulturna pogajanja in meni, da bi lahko multikulturni pristop v ta namen prispeval k sklenitvi koristnih in enakopravnih sporazumov med EU in partnerskimi tretjimi državami;

25. poziva, naj bo ena oseba na vsakem tujem predstavništvu EU odgovorna za usklajevanje kulturnih odnosov in interakcije med EU in tretjimi državami ter za promocijo evropske kulture v tesnem sodelovanju s kulturnimi akterji in mrežnimi organizacijami, kakršna je EUNIC;

26. poudarja, da je treba ubrati celovit pristop h kulturnemu posredovanju in kulturni izmenjavi ter vlogi kulture pri pospeševanju demokratizacije in spoštovanja človekovih pravic, preprečevanju konfliktov in gradnji miru;

27. spodbuja začetek političnih dialogov o kulturi za krepitev stikov med ljudmi, kot je nedavno začeti dialog med EU in Indijo;

28. spodbuja opredelitev prednostnih nalog, ki bodo neposredno vezane na kulturno razsežnost v okviru EIDHR, vključno s krepitvijo pravne države, obvladovanjem in preprečevanjem konfliktov, sodelovanjem civilne družbe in vlogo novih tehnologij pri svobodi govora, demokratični udeležbi in človekovih pravicah;

Zunanji odnosi EU in Evropska služba za zunanje delovanje

29. pričakuje, da bo osnutek organigrama Evropske službe za zunanje delovanje vseboval delovna mesta v zvezi s kulturnimi vidiki, ter predlaga vzpostavitev usklajevalnega oddelka v ta namen;

30. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj uskladita strateško uvedbo kulturnih vidikov zunanje politike, tako da kulturo dosledno in sistematično vključita v zunanje odnose EU in si prizadevata za dopolnjevanje zunanjih politik držav članic na področju kulture;

31. poziva, naj se uslužbencem Evropske službe za zunanje delovanje zagotovi ustrezno izobraževanje in dodatno usposabljanje o kulturnih in digitalnih vidikih zunanje politike, da bodo lahko delegacijam EU zagotovili usklajevanje na tem področju, naj bodo nacionalnim strokovnjakom in osebju s kulturnih inštitutov na voljo možnosti skupnega evropskega usposabljanja ter naj bodo izobraževalne zmogljivosti odprte za udeležbo na svetovni ravni;

32. poziva k vključitvi generalnega direktorata za kulturno in digitalno diplomacijo v organizacijsko strukturo Evropske službe za zunanje delovanje;

33. spodbuja Evropsko službo za zunanje delovanje, naj pri oblikovanju svojih virov in pristojnosti na kulturnem področju sodeluje z mrežami, kot je EUNIC, da bo pridobila njihove izkušnje v samostojni povezovalni vlogi med državami članicami in posredniškimi kulturnimi organizacijami ter ustvarila in izkoriščala sinergije;

34. spodbuja Evropsko službo za zunanje delovanje, naj upošteva v EU nedavno ustanovljeno Oznako evropske kulturne dediščine kot instrument, ki ga je treba uporabiti pri stikih s tretjimi državami, da bi izboljšali poznavanje in širitev kulture in zgodovine evropskih narodov;

35. poziva Komisijo, naj vzpostavi medinstitucionalno projektno skupino za kulturo v zunanjih odnosih EU, ki bo razvijala in okrepila usklajevanje, racionalizacijo, strategije in izmenjavo najboljše prakse, pri čemer naj upošteva dejavnosti in pobude Sveta Evrope ter Evropskemu parlamentu poroča o delovanju te skupine;

36. predlaga, naj Evropska komisija Parlamentu redno posreduje poročilo o uresničevanju te resolucije o vlogi kulture v zunanjih odnosih EU;

37. predlaga ustanovitev posebnih informacijskih sistemov za podporo mobilnosti umetnikov in drugih kulturnih delavcev, kot je predvidela študija z naslovom „Informacijski sistemi za podporo mobilnosti umetnikov in drugih kulturnih delavcev: študija izvedljivosti“[1];

38. odločno poziva Komisijo, naj v letu 2011 predlaga in sprejme zeleno knjigo o strategiji za kulturo in kulturno sodelovanje v zunanjem delovanju EU ter pripravi sporočilo na to temo;

39. se zavzema za konkretne korake za spodbujanje gradnje zmogljivosti z udeležbo civilne družbe in financiranjem neodvisnih pobud;

Konvencija Unesca o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja

40. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj tretje države spodbuja k oblikovanju

[1] Generalni direktorat Evropske komisije za izobraževanje in kulturo, marec 2009.

kulturnih politik in jih redno poziva, naj ratificirajo in izvajajo Unescovo konvencijo;

41. opozarja države članice o pomembnosti zavez, ki so jih sprejele z ratifikacijo Unescove konvencije, ter da je za zaščito kulturne raznolikosti v svetu potrebna utemeljena in uravnotežena politika na področju digitalnih tehnologij;

42. poziva Komisijo, naj ustrezno upošteva dvojno naravo kulturnih dobrin in storitev pri pogajanjih o dvo- in večstranskih trgovinskih sporazumih in pri sklepanju kulturnih protokolov ter naj države v razvoju obravnava prednostno, kar je v skladu s členom 16 Unescove konvencije;

43. pozdravlja nedavni podpis milijon EUR vrednega sporazuma med EU in Unescom o strokovni službi, ki bo podpirala upravljanje v kulturnem sektorju in vladam držav v razvoju omogočila, da uporabijo strokovno znanje pri snovanju uspešne in trajnostne kulturne politike;

44. spodbuja države članice in Komisijo, naj okrepijo svoja prizadevanja za sodelovanje, da bi podprle izboljšave nacionalnih pravnih okvirov ter politik varovanja in ohranjanja kulturne dediščine in premoženja, v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi pravnimi okviri, vključno z ukrepi za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami in intelektualno lastnino; ter preprečevanjem nezakonite odtujitve kulturne dediščine in izdelkov kulturne dejavnosti, ob priznavanju pomena avtorskih pravic in pravic intelektualne lastnine, da bi kulturnim ustvarjalcem zagotovili preživetje;

45. poziva k celoviti strategiji EU za mednarodno promocijo evropskih kulturnih dejavnosti in programov, ki bo temeljila na zaščiti raznolikosti ter dvojni naravi kulturnih dobrin in dejavnosti, vsebovala pa bo med drugim boljše usklajevanje že obstoječih zunanjepolitičnih programov EU s kulturnimi vsebinami in njihovo izvajanje v okviru sporazumov s tretjimi državami ter upoštevanje določb o kulturni združljivosti v pogodbah, načela subsidiarnosti in Unescove konvencije;

46. poziva k jasni strategiji za zaščito in promocijo kulturne in naravne dediščine, tako oprijemljive kot neoprijemljive, ter za mednarodno sodelovanje na konfliktnih območjih, kakršno poteka prek organizacije Blue Shield, ki bo kulturi podelila vlogo pri preprečevanju konfliktov in ponovni vzpostavitvi miru;

47. poziva k usposabljanju osebja, ki je napoteno na konfliktna in pokonfliktna območja, o kulturnih vidikih ukrepov, katerih namen je ohranjanje dediščine ter spodbujanje sprave, demokracije in človekovih pravic;

48. želi zagotoviti, da se bodo operativni programi v obstoječih finančnih instrumentih osredotočali na poenostavitev, učinkovitost in usklajenost ukrepov EU;

49. poziva k spodbujanju vloge kulture v instrumentu EIDHR, pri prizadevanjih za krepitev pravne države, obvladovanja in preprečevanja konfliktov, sodelovanja civilne družbe in vloge novih tehnologij pri svobodi govora, demokratični udeležbi in človekovih pravicah;

50. priznava, da je treba spoštovati vse človekove pravice iz Splošne deklaracije o človekovih pravicah, Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah in Listine

EU o temeljnih pravicah; zato priznava povezavo med kulturnimi pravicami, raznolikostjo in človekovimi pravicami ter nasprotuje uporabi kulturnih argumentov za upravičevanje kršenja človekovih pravic;

51. predlaga vključitev poglavja o kulturi v letni pregled človekovih pravic in vključitev kulture v delo medparlamentarnih delegacij;

52. odločno poziva, naj se razvoj kulturnih dejavnosti ne izkorišča kot argument v prid omejevanju prostega gibanja kulturnih delavcev med EU in tretjimi državami;

53. spodbuja vzpostavljanje kulturnih odnosov z državami, s katerimi ni vzpostavljeno še nobeno drugo partnerstvo, kot korak k razvoju nadaljnjih odnosov;

o

o o

54. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

„Rokenrol je bil iz kulturnega vidika odločilni element za odpiranje komunističnih družb in njihovo približevanje svobodnemu svetu.“

(Andras Simonyi, rojen v Budimpešti leta 1952, madžarski veleposlanik pri Združenih narodih med letoma 2002 in 2007.)

Evropa je skupnost svobode, odgovornosti in demokratičnih vrednot. Kultura, identiteta, vrednote in mesto EU na svetovnem prizorišču so medsebojno prepleteni. Evropski interesi so izpolnjeni, kadar so kulturni vidiki strateško zasnovani v okviru sodelovanja in partnerstva, tako prek kulturnih programov kot v primerih, ko so sestavni del ekonomske, zunanje, varnostne in razvojne politike.

Z izmenjavo literature, filmov, glasbe in dediščine se odpirajo vrata razumevanju in gradijo mostovi med ljudmi. V kulturnih delih se izražajo tudi evropska identiteta v vsej svoji raznolikosti in evropske vrednote. Poleg tega lahko EU ponudi pomembne izkušnje pri reševanju sporov in stabilizaciji na podlagi skupnih interesov in medsebojnega razumevanja.

EU od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe razvija skupno zunanjo in varnostno politiko, ki jo bo izvajala Evropska služba za zunanje delovanje pod vodstvom visoke predstavnice Catherine Ashton. Pri vzpostavljanju te službe je treba raziskati in utrditi vlogo, ki jo kultura ima oziroma bi jo morala imeti v zunanjem delovanju EU. Vključevanje kulture lahko prispeva k medsebojnemu razumevanju, mirnemu sodelovanju in stabilnosti, prinaša pa tudi gospodarske koristi.

Kulturna diplomacija je temeljni kamen za gradnjo zaupanja in dolgotrajnih odnosov z državljani tretjih držav. Kultura bi morala biti bistven element, horizontalno vključen v široko paleto področij, ki sestavljajo zunanjo politiko EU: od trgovinskih odnosov EU do širitve in sosedske politike, od razvojnega sodelovanja do skupne zunanje in varnostne politike. Kultura ima tudi ekonomsko vrednost: evropska kulturna industrija prispeva k evropskemu podjetništvu, inovacijam in poslovanju, zaradi raznolike kulturne pokrajine pa je EU najprivlačnejša svetovna turistična destinacija. Živahno kulturno ozračje v EU privablja tako podjetja kot posameznike.

Jasna in usklajena strategija EU za kulturo v zunanjem delovanju EU trenutno ne obstaja in jo je treba še oblikovati. Ohranjanje in gojenje privlačnosti Evrope v povezanem in konkurenčnem svetovnem okolju ni razkošje, temveč nuja.

Kulturni vidiki EU

Kultura ima v naših liberalnih demokracijah resnično vrednost: bogati življenja ljudi. EU je znana po svoji kulturni raznolikosti, obenem pa je skupnost vrednot, ki so enake za vse državljane. Te evropske vrednote, na primer spoštovanje človekovih pravic, demokracijo in temeljne svoboščine, pa naši kulturni izdelki tudi predstavljajo. Te vrednote podpirajo in predstavljajo „evropsko kulturo“, ki je več kot le seštevek individualnih kultur posameznih držav članic. Kulturna raznolikost, ki se izraža v evropskih vrednotah, stremi k zagotavljanju največje možne izbire in svoboščin za posameznika.

Stiki med ljudi, na spletu in zunaj njega, spodbujajo izmenjavo praktičnih zgledov in znanja ter razvijajo mednarodne veščine posameznikov, ki so v današnjem, globaliziranem svetu vse bolj potrebne. Znanje in mednarodne veščine so nujno potrebni za izobraževanje in zaposlovanje, kot je zapisano v strategiji EU 2020. Večjezičnost, e-veščine in kulturna ozaveščenost so zelo potrebne za izkoriščanje priložnosti in razvijanje sposobnosti na svetovnem trgu dela. Toda kulturo je mogoče razumeti tudi kot sestavino, ki spodbuja demokratizacijo, svobodo izražanja, vključevanje, razvoj, izobraževanje, spravo in še marsikaj. Kulturna diplomacija v obliki konstruktivne intelektualne interakcije je sredstvo za dosego miru in stabilnosti v svetu. V ustavah večine držav članic EU je zapisano tudi, da je treba razvijati mednarodno pravo, mednarodno pravo pa temelji na evropskih vrednotah.

Najrazličnejši vidiki kulturnih odnosov s tretjimi državami so privedli do razdrobljenosti politik, ki jo je treba spremeniti ter oblikovati bolj usklajeno in dosledno strategijo EU. Poročevalka je največjo pozornost namenila organizacijskim in političnim okvirom, ki so potrebni za optimalno usklajevanje kulturnih vidikov v zunanjem delovanju EU. Prepričana je, da ustvarjanja vsebine ne bi smeli pretirano nadzorovati in urejati z vrha navzdol. Poročilo vsebuje konkretne predloge za vključitev civilne družbe, umetnikov, izobraževalnega kadra, študentov in podjetnikov pri oblikovanju kulturnih odnosov. Poudarja tudi, da je treba kulturo vključiti in vpeljati v zunanje delovanje EU v okviru institucij EU.

Svetovni akter

Evropski državljani bodo imeli največje koristi, če bo EU delovala kot svetovni akter in vodja na svetovnem prizorišču. To zahteva učinkovitejšo porabo sredstev in strateško obravnavo evropskih konkurenčnih prednosti za turiste, nadarjene, umetnike, podjetja in študente. Evropske interese bomo najbolje branili, če bomo nastopali enotno. Konkurenca bo čedalje ostrejša, saj je Kitajska že odprla 300 Konfucijevih centrov za opravljanje kulturne diplomacije (do leta 2020 jih načrtuje 1000), pa tudi zaradi držav v vzponu, kot je Indija. Združene države so od nekdaj imele močan kulturni vpliv v svetu, ki zdaj nekoliko slabi, vendar še vedno ostaja precejšen. Potrebujemo drzno in ambiciozno politiko.

EU se ponaša s številnimi praktičnimi zgledi na ravni držav članic. Francija je na primer ena od držav, ki namenijo največ denarja na prebivalca za krepitev svojega vpliva in uveljavljanje svojega jezika v svetu prek združenja Alliance Française. Združeno kraljestvo je izbralo pristop, pri katerem British Council pri oblikovanju kulturnih in izobraževalnih politik, pa tudi pri izmenjavah deluje povsem neodvisno od vlade.

Potrebna je strategija

Številni programi že obstajajo, zato nam ni treba odkrivati že poznanega, temveč se lahko učimo drug od drugega. Usklajevanje bo pripomoglo k učinkovitejši porabi sredstev, kar je zelo dobrodošlo v času krčenja proračunov, zlasti za kulturni sektor. Pričakuje se, da bo Evropska mreža nacionalnih kulturnih inštitutov (EUNIC) pomemben partner, saj imajo njeni člani dolgoletne izkušnje tako s terenskim delom kot z organizacijo kulturnega dela ločeno od vlad, to pa je v tem sektorju bistveno. Usklajevanje lahko poteka vzporedno s kulturno diplomacijo na ravni držav članic. Številne tretje države pa se vendarle izrecno obračajo na Evropsko unijo, ne le na posamezne države članice.

Razdrobljenost in razpršenost je mogoče opaziti v državah članicah in med njimi, pa tudi med različnimi oddelki in institucijami v EU. Razdrobljenost brez skupne strategije ovira polno in učinkovito rabo virov in proračunov za kulturo.

Resolucija poziva k oceni obstoječih programov, pa tudi k zeleni knjigi in sporočilu Komisije, v katerih bodo začrtane konkretne politike za vlogo kulture v zunanjem delovanju EU. Komisija naj bi izboljšala notranjo racionalizacijo med posameznimi generalnimi direktorati, hkrati pa prevzela jasne naloge. Predlog, da bi določili po eno kontaktno osebo v vsakem predstavništvu EU v tretjih državah, ima za cilj razširjanje informacij, usklajevanje odnosov med akterji civilne družbe in zagotavljanje učinkovitosti.

Novi mediji

Nove tehnologije imajo vse pomembnejšo vlogo tako v kulturi kot v mednarodnih odnosih. Ljudje uporabljajo internet za iskanje informacij in se lahko svobodno izražajo samo, če te informacije in njihova komunikacija niso cenzurirane. Nove tehnologije vse bolj olajšujejo uveljavljanje pravice do kulturnega razvoja in drugih temeljnih pravic.

Boj za človekove pravice se seli na splet. Pisce spletnih dnevnikov zapirajo in tabuji padajo, in vse to je posledica interneta. Nove tehnologije poleg tega ponujajo izjemne priložnosti za udeležbo državljanov, svobodo izražanja in dostop do informacij. Svetovni splet povezuje ljudi po vsem svetu, zato mora EU delovati kot svetovni akter in oblikovati konkretne politike za spodbujanje in zaščito svobode v internetu. Represivni režimi se dobro zavedajo, kako je mogoče medije izkoristiti za krepitev svoboščin, zato skušajo prav s temi tehnologijami ljudi zatirati.

Novi mediji ponujajo tudi dostop do kulturne vsebine. Priložnosti za svetovno povezljivost, ki jih omogočajo evropske kulturne dobrine in vsebine, je treba ceniti in izboljšati, na primer prek Europeane, spletnih mest muzejev in festivalov ter spletne glasbene in zabavne industrije.

Obstoj kulturnih programov in zagotavljanje temeljnih svoboščin je treba okrepiti z oblikovanjem politike EU za internetno svobodo in z vključitvijo digitalne diplomacije v kulturno.

Gospodarski potencial EU kot svetovnega digitalnega akterja bo mogoče najbolje spodbuditi z reformo zakonodaje o pravicah intelektualne lastnine in dokončanjem evropskega digitalnega trga. Šele takrat bomo lahko zagotovili, da bo bogastvo naše (digitalizirane) kulturne raznolikosti dostopno po vsem svetu in da ga bo povsod mogoče tudi tržiti.

Naslednji koraki

Kulturni odnosi se v številnih primerih razvijajo povsem brez vladnega načrtovanja ali urejanja. To samostojno razvijajočo se mrežo posameznikov je treba podpreti. Za to pa potrebujemo politike.

Evropske institucije lahko veliko prispevajo k temu, da bosta evropska politična kultura in proces odločanja dostopnejša za državljane po vsem svetu. Z dostopnimi podatki se povečujeta preglednost in razpoložljivost informacij.

Temelji politik so bili že položeni s Pogodbo o delovanju Evropske unije in z ratifikacijo Unescove konvencije, kar zahteva vključitev kulture v vse politike Unije. Zdaj je treba vse te sporazume le še izvajati v praksi. V osnutku organigrama službe za zunanje delovanje niso predvidena delovna mesta, povezana s kulturnimi vidiki. Poročevalka zato poziva to službo, naj slednje obravnava kot krovni politični cilj in poskrbi za ustrezno izobraževanje svojih uslužbencev o kulturnih in digitalnih vidikih.

Za evropsko mladino je treba oblikovati jasno strategijo za mobilnost mladih, da bi se izboljšal njihov razvoj v kulturi in izobraževanju, vključno z vzgojo za medije in pismenostjo na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, ter njihov dostop do umetniškega izražanja v vsej njegovi raznolikosti.

Obstoječe kulturne elemente v programih, kot je evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, je treba bolje usmeriti in jim dati prednost, da bi se okrepila pravna država, razvijati je treba kulturno diplomacijo kot instrument za upravljanje in preprečevanje konfliktov, ustvariti je treba mehanizme za sodelovanje civilne družbe, dialog in izmenjave ter upoštevati vlogo novih tehnologij, kar zadeva svobodo izražanja, demokratično udeležbo in človekove pravice.

Evropski parlament bi se moral zavezati, da bo kulturo vključil v delo svojih delegacij pri drugih parlamentih po svetu ter da bo pozorno spremljal napredek in konkretne ukrepe za razvoj usklajene in jasne strategije EU za kulturo v zunanjih odnosih. Predlagano letno poročilo naj bi zagotovilo odgovornost in stalnost. Poleg tega bi se moralo letno poročilo o človekovih pravicah osredotočiti na kulturo, izrecno in podrobno.

Razvoj evropske blagovne znamke v okviru svetovne konkurence za nadarjenost, turizem in vrednote mora temeljiti na sodelovanju. To poročilo je prvi korak k dolgotrajnim in plodovitim skupnim prizadevanjem, da se k uresničevanju tega cilja pritegne čim več zaveznikov.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	17.3.2011
Izid končnega glasovanja	+: 26 –: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Maria Badia i Cutchet, Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Marek Henryk Migalski, Doris Pack, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Timo Soini, Emil Stojanov (Emil Stoyanov), Hannu Takkula, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Nessa Childers, Oriol Junqueras Vies, Ramona Nicole Mănescu, Iosif Matula, Francisco José Millán Mon, Monika Smolková